

STORTINGET

Innst. 154 S

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra arbeids- og sosialkomiteen

Dokument 8:24 S (2023–2024)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Dagfinn Henrik Olsen, Gisle Meininger Saudland, Bård Hoksrud, Morten Wold og Erlend Wiborg om effektivisering av bilstøtteordningen i Nav

Til Stortinget

1. Sammendrag

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- Stortinget ber regjeringen, senest innen revidert nasjonalbudsjett for 2024, legge fram nødvendige forslag for å kutte den unødvendig lange saksbehandlingstiden for bilstøtte i Nav, herunder se på løsninger for forhåndsgodkjenning, forhåndsbestilling og langtidsplanlegging.
- Stortinget ber regjeringen gjennomgå regelverket for og organiseringen av bilstøtten i Nav for å sørge for at saksbehandling, bestillinger og logistikk effektiviseres, sånn at folk som er avhengig av bilen som hjelpemiddel i hverdagen, ikke risikerer å stå uten bil.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

2. Komiteens behandling

Komiteen ba i brev av 26. oktober 2023 om statsrådets vurdering av forslaget. Statsrådets svarbrev av 9. november 2023 følger vedlagt.

Som ledd i komiteens behandling ble det åpnet opp for skriftlige innspill. Komiteen mottok fem innspill.

3. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Per Vidar Kjølmoen, Tuva Moflag, Torbjørn Vereide og Bente Irene Aaland, fra Høyre, Henrik Asheim, Anna Molberg og Aleksander Stokkebø, fra Senterpartiet, Tor Inge Eidesen og Per Olaf Lundteigen, fra Fremskrittspartiet, Alf Erik Bergstøl Andersen og Dagfinn Henrik Olsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Kirsti Bergstø og lederen Freddy André Øvstegård, og fra Rødt, Mímir Kristjánsson, viser til Representantforslag 24 S (2023–2024) om effektivisering av bilstøtteordningen i Nav. Komiteen viser til at stønad til bil er en ytelse fra folketrygden som gis til personer med varig nedsatt funksjonsevne etter nærmere vilkår, og at det skilles mellom to former for bilstønad. Økonomisk tilskudd til ordinære biler (gruppe 1) til arbeid og utdanning, eller rente- og avdragsfrie lån til spesialtilpassede kassebiler (gruppe 2). Komiteen er enig med forslagsstillerne i at bilstøtteordningen er avgjørende for at målgruppen skal ha bevegelsesfrihet i dagliglivet. Komiteen viser videre til at Nav i april 2023 meldte om at 240 bestilte biler ikke er levert til ombygger, hvor flere av bestillingene går tilbake til 2021. En del av disse for-

sinkelsene skyldes eksterne forhold. Komiteen merker seg at den gjennomsnittlige leveringstiden har økt fra 15,3 måneder i 2020 til 19,5 måneder i 2023.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet, er likevel ikke tilfreds med den lange tidsbruken, da eksterne forhold ikke kan forklare hele utfordringen med lang tidsbruk alene.

Komiteen mener at saksbehandlings- og leveringstider bør være så korte som mulig innenfor rammen av hva som er mulig fra leverandører.

Komiteen merker seg at statsråden i svarbrev av 9. november 2023 angående representantforslaget varsler en utredning av hvordan en ordning som innebærer forhåndsbestilling av biler kan innrettes og hvilke konsekvenser en eventuell slik omlegging vil ha, samt å se nærmere på om prosessen i Arbeids- og velferdsetaten kan effektiviseres ytterligere.

Komiteen viser videre til at det kan være grunn til å se på innkjøpsavtalene og eventuell manglende fleksibilitet i disse som en årsak til lang tidsbruk.

Komiteen er sterkt bekymret over utviklingen i saksbehandlingstiden i Nav. Til bilstøtteordningen har saksbehandlingstiden økt fra 15,3 måneder til 19,5 måneder på få år. Det mener komiteen er en uholdbar situasjon for de det gjelder. Komiteen er innforstått med at det vil ta tid å bygge om en bil, men at det for denne gruppen mennesker handler om bevegelsesfrihet og daglige gjøremål som ikke kan gjøres uten bil. Derfor haster det med å få på plass et bedre system for bilstøtteordningen.

Komiteen viser til skriftlig innspill fra Løvemammaene, som også peker på hvordan enkelte familier noen ganger må benytte seg av ambulansetransport, på oppdrag der foresatte fint kunne kjørt selv, hvis de hadde en bil som var tilpasset familiens behov. Dette er en problemstilling komiteen synes det er viktig å få frem.

Videre viser komiteen til svarbrev fra statsråden, der det står:

«En slik mulig endring for å forkorte saksbehandlingstiden, er å endre ordningen slik at Arbeids- og velferdsetaten i stedet forhåndsbestiller biler som fortløpende blir levert til Norge. Dette vil kunne forkorte saksbehandlingen vesentlig ettersom etaten da kan påbegynne ombyggingen av bilene kort tid etter at vedtak er fattet».

Komiteen er glade for at statsråden selv skisserer en mulig løsning.

Videre i sitt svarbrev, skriver statsråden følgende:

«Jeg vil derfor be Arbeids- og velferdsdirektoratet om å utrede hvordan en ordning som innebærer forhåndsbestilling av biler kan innrettes og hvilke conse-

kvenser en eventuell slik omlegging vil ha. Jeg vil samtidig be direktoratet se nærmere på om prosessen i Arbeids- og velferdsetaten kan effektiviseres ytterligere, for eksempel ved at reglene for gjeldsbrev knyttet til rente- og avdragsfrie lån til spesialtilpasset bil moderniseres».

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet, frykter at det vil ta lang tid før en eventuell utredning fra Arbeids- og velferdsdirektoratet er ferdig, og hvor lang saksbehandlingstiden blir i mellomtiden.

Flertallet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2025 legge frem nødvendige forslag for å kutte den unødvendig lange saksbehandlingstiden for bilstøtte i Nav, eksempelvis forhåndsgodkjenning, forhåndsbestilling og langtidsplanlegging.»

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå regelverket for og organiseringen av bilstøtten i Nav for å sørge for at saksbehandling, bestillinger og logistikk effektiviseres, slik at folk som er avhengig av bilen som hjelpemiddel i hverdagen, ikke risikerer å stå uten bil.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet støtter statsrådets vurderinger og vil spesielt peke på at hun vil be direktoratet se nærmere på prosessen i Arbeids- og velferdsetaten med tanke på ytterligere effektivisering. Disse medlemmer mener brukerne også bør involveres før tiltak settes i verk. Samtidig bør opplagte forbedringstiltak gjennomføres snarest mulig.

4. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding I fremmes av komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt.

Komiteens tilråding II fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Stortinget ber regjeringen senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2025 legge frem nødvendige forslag for å kutte den unødvendig lange saksbehandlingstiden

for bilstøtte i Nav, eksempelvis forhåndsgodkjenning, forhåndsbestilling og langtidsplanlegging.

at saksbehandling, bestillinger og logistikk effektiviseres, slik at folk som er avhengig av bilen som hjelpemiddel i hverdagen, ikke risikerer å stå uten bil.

II

Stortinget ber regjeringen gjennomgå regelverket for og organiseringen av bilstøtten i Nav for å sørge for

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 11. desember 2023

Freddy André Øvstegård

leder og ordfører

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Arbeids- og sosialkomiteen i Stortinget
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref
2023/4116

Vår ref
23/3719-

Dato
9. november 2023

**Representantforslag 24 S (2023–2024) fra stortingsrepresentantene
Dagfinn Henrik Olsen, Gisle Meininger Saudland, Bård Hoksrud, Morten
Wold og Erlend Wiborg**

Jeg viser til brev fra Arbeids- og sosialkomiteen 26. oktober 2023 med anmodning om min vurdering av forslagene i representantforslag 24 S (2023–2024) fra stortingsrepresentantene Dagfinn Henrik Olsen, Gisle Meininger Saudland, Bård Hoksrud, Morten Wold og Erlend Wiborg.

Representantene har fremmet følgende forslag:

1. Stortinget ber regjeringen, senest innen revidert nasjonalbudsjett for 2024, legge fram nødvendige forslag for å kutte den unødvendig lange saksbehandlingstiden for bilstøtte i Nav, herunder se på løsninger for forhåndsgodkjenning, forhåndsbestilling og langtidsplanlegging.
2. Stortinget ber regjeringen gjennomgå regelverket for og organiseringen av bilstøtten i Nav for å sørge for at saksbehandling, bestillinger og logistikk effektiviseres, sånn at folk som er avhengig av bilen som hjelpemiddel i hverdagen, ikke risikerer å stå uten bil.

Svar:

Stønad til bil er en ytelse fra folketrygden som gis til personer med varig nedsatt funksjonsevne etter nærmere vilkår. Det skilles mellom to former for bilstønad. Det kan gis økonomisk tilskudd til ordinære biler (gruppe 1) til arbeid og utdanning, eller rente- og avdragsfrie lån til spesialtilpassede kassebiler (gruppe 2).

Arbeids- og velferdsetaten har innkjøpsavtaler for bil. Det har over tid vært spesielt lang leveringstid for spesialtilpassede biler (gruppe 2). Dette skyldes blant annet pandemien og

krigen i Ukraina som har gitt mangel på enkelte deler til bilproduksjonen. Den siste tiden har grunnen til lang leveringstid vært produksjonsstopp på en rekke eksisterende modeller, samt overgang til nye modeller. Arbeids- og velferdsdirektoratet har opplyst meg om at leverandørene fremdeles har leveringsproblemer og er innvilget force majeure ut året. Biler leveres fortsatt, men de er i ulik grad forsinket. Flere av leverandørene vil forhåpentligvis ha mer normal produksjon av passende modeller i 2025.

Også i tider med mer normal leveringssituasjon er saksbehandlingstiden lang. Arbeids- og velferdsetaten har arbeidet mye med for å få redusert den totale saksbehandlingstiden for stønad til spesialtilpassede biler til det beste for brukerne. Med total saksbehandlingstid menes tiden fra brukeren søker om bil til den ferdig ombygde bilen kan leveres ut til bruker.

Direktoratet har opplyst meg om at det etter deres vurdering i dag er lite potensiale for ytterligere effektivisering gitt at bilene først bestilles etter at brukerne har fått vedtak om stønad til spesialtilpasset bil. Denne ordningen innebærer at bilene skal gjennom en lang prosess før de kommer til Norge. Etter at bilene er bestilt, skal de få produksjonsplass på fabrikken og så produseres. Deretter skal de sendes med båt før de kommer til kai i Norge. Tiden dette tar er utenfor Arbeids- og velferdsetatens kontroll. At bilene først bestilles etter at brukerne har fått vedtak om stønad til spesialtilpasset bil, innebærer altså at det alltid vil ta en del tid fra brukerne får vedtaket til bilene leveres.

Jeg er imidlertid enig med forslagsstillerne i at det er bekymringsfullt at ventetiden er så lang som den faktisk er for tiden. Det kan tilsa at en bør vurdere om det kan finnes andre grep som kan bidra til å forkorte ventetiden. En slik mulig endring for å forkorte saksbehandlingstiden, er å endre ordningen slik at Arbeids- og velferdsetaten i stedet forhåndsbestiller biler som fortløpende blir levert til Norge. Dette vil kunne forkorte saksbehandlingen vesentlig ettersom etaten da kan påbegynne ombyggingen av bilene kort tid etter at vedtak er fattet. Levering vil likevel ta tid ettersom det gjerne gjennomføres kompliserte ombygginger.

Selv om en slik endring av ordningen vil føre til redusert leveringstid, innebærer den imidlertid også noen ulemper for brukerne. Brukerne kan i dag blant annet velge å bestille ekstrautstyr til bilen. De kan også velge farge på bilen. Forhåndsbestilling innebærer derfor redusert valgfrihet for brukerne. Videre vil en slik endring ha budsjettmessige konsekvenser og antageligvis gjøre ordningen en del dyrere. Hvor mye dyrere en slik ordning vil bli, avhenger blant av hvor stor beholdning av biler etaten skal ha til enhver tid og hvor stor valgfrihet brukerne vil ha. Kostnaden avhenger også av hva slags ekstrautstyr bilene da skal bestilles med.

Ettersom de samlede konsekvensene av en eventuell omlegging av ordningen som innebærer forhåndsbestilling av biler er usikre, bør disse utredes nærmere før vi eventuelt foreslår å gjennomføre en slik endring.

Jeg vil derfor be Arbeids- og velferdsdirektoratet om å utrede hvordan en ordning som innebærer forhåndsbestilling av biler kan innrettes og hvilke konsekvenser en eventuell slik

omlegging vil ha. Jeg vil samtidig be direktoratet se nærmere på om prosessen i Arbeids- og velferdsetaten kan effektiviseres ytterligere, for eksempel ved at reglene for gjeldsbrev knyttet til rente- og avdragsfrie lån til spesialtilpasset bil moderniseres.

En slik utredning vil nødvendigvis ta noe tid, men en slik utredning bør gjennomføres for at en eventuell ny ordning skal fungere best mulig for brukerne. Departementet vil på egnet måte komme tilbake til Stortinget til saken når konsekvensene av en eventuell omlegging av ordningen er utredet.

Med hilsen

A handwritten signature in purple ink that reads "Tonje Brenna". The signature is written in a cursive, flowing style.

Tonje Brenna

